

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ/ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Σύμφωνα με τους συγγραφείς του κειμένου I το κίνημα των Special Olympics στοχεύει στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία στο κοινωνικό σύνολο μέσω της αποδοχής της διαφορετικότητάς τους. Οι αθλητές αναπτύσσουν ολόπλευρα τις ικανότητές τους και προάγεται η αυτονομία τους, ενώ παράλληλα ανακαλύπτουν και νέες ικανότητες. Άλλωστε, το συγκεκριμένο κίνημα υποστηρίζει την ισότιμη συμμετοχή όλων των ανθρώπων στον αθλητισμό αλλά και στον εθελοντισμό, μέσω του οποίου ενισχύεται η αλληλοαποδοχή και η διάθεση για βοήθεια στον συνάνθρωπο.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Λάθος
4. Λάθος
5. Λάθος

B2. α) Στον τίτλο «Ο αθλητισμός ως όχημα για την κοινωνική συμπερίληψη» χρησιμοποιείται η ποιητική λειτουργία της γλώσσας, καθώς μέσω μιας μεταφοράς ο αθλητισμός παραλληλίζεται με ένα όχημα. Ο λόγος στον συγκεκριμένο, σχετικά συνοπτικό, τίτλο είναι ονοματικός, αφού παραλείπονται οι ρηματικοί τύποι για να τονιστεί με έμφαση το μήνυμα για τη συμβολή του αθλητισμού στη διαδικασία της κοινωνικής συμπερίληψης, ενώ στο ύφος, μέσω της παρομοίωσης, προσδίδεται αμεσότητα και παραστατικότητα προσελκύοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Το θέμα που τίθεται στον συγκεκριμένο τίτλο είναι απόλυτα συμβατό και ενδεικτικό του περιεχομένου του κειμένου που ακολουθεί, καθώς σε αυτό αναλύεται η ανάγκη για κοινωνική αλληλοαποδοχή και αλληλοβοήθεια όλων των ανθρώπων, και ιδιαίτερα των ατόμων με αναπηρία, αίτημα που σε μεγάλο προωθείται από το κίνημα των Special Olympics.

β) Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου I οι συγγραφείς διατυπώνουν με απόλυτη βεβαιότητα την άποψη τους για την προσφορά των Special Olympics στο κοινωνικό σύνολο. Η φράση «αποδεικνύεται περίτρανα»

δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης του συμπεράσματος στο οποίο καταλήγουν, ενώ η παράθεση συγκεκριμένων αναφορών/παραδειγμάτων (« Special Olympics...ο εθελοντισμός, ο αθλητισμός, η καθολική ενσωμάτωση και συμμετοχή...») που συνοδεύεται από τη φράση «έννοιες απόλυτα συνδεδεμένες» ενισχύει τη βεβαιότητα των ισχυρισμών. Τέλος, η συστηματική χρήση της οριστικής έγκλισης («αποδεικνύει...αποτελούν...») ενισχύει ακόμα περισσότερο τη σιγουριά των θέσεων που εκφράζονται.

B3. Η συντάκτρια του κειμένου II χρησιμοποιεί ποικίλους τρόπους για να ευαισθητοποιήσει το αναγνωστικό κοινό, στην προσπάθειά της να αναδείξει τα συναισθήματα που γεννούν στο κοινό οι αθλητικές επιτυχίες. Καταρχάς, με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου αλλά και του ασύνδετου σχήματος («Τραγουδήσαμε ρυθμικά..., οικειοποιηθήκαμε...,χρωματίσαμε...») προσδίδει στο λόγο ένταση, πυκνότητα νοημάτων και ιδεών αλλά και μια οικειότητα, μια συλλογικότητα που επιτρέπει στον αναγνώστη να αντιληφθεί με άμεσο τρόπο το μήνυμα που σχετίζεται με τα συναισθήματα που προκαλούν σε όλους οι επιτυχίες των αθλητών της χώρας μας. Παράλληλα, η παράθεση σε ευθύ λόγο της δήλωσης της Ελίνας Τζένγκο («Στην Ελλάδα γεννήθηκα ... τη ζωή εδώ») δίνει αμεσότητα και παραστατικότητα στο ύφος του κειμένου, διεγείροντας συναισθηματικά τον δέκτη. Βέβαια, και η χρήση της ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας, μέσα από τη μεταφορά («φώτισε την κοινωνία») αλλά και την οπτικοακουστική εικόνα της τελευταίας περιόδου («Γι' αυτό...πιο δυνατά απ' όλα»), συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του αναγνωστικού κοινού που αντιλαμβάνεται εναργέστερα το αποτύπωμα που αφήνουν και τα συναισθήματα που δημιουργούν στο κοινωνικό σύνολο οι επιτυχίες των αθλητών που εκπροσωπούν τη χώρα μας.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ο Ευριπίδης καταγγέλλει την υπεραξία και τη δόξα που αποδίδεται στους αθλητές, γιατί τους θεωρεί αμφιβόλου ηθικής αλλά και καθόλου χρήσιμους στο κοινωνικό σύνολο, όπως φαίνεται και από τους στίχους «Μέμφομαι την συνήθεια των Ελλήνων να συγκεντρώνονται να βλέπουν αθλήματα» και στη συνέχεια «Τους άντρες τους σοφούς πρέπει λοιπόν να στεφανώνουμε και τους ενάρητους». Με τη χρήση ποικίλων ρητορικών

ερωτημάτων («Πώς τάχα...ξεπεράσει;», «Ποιος τάχα...στεφάνι παίρνοντας;», «Πώς πολεμούν...εχθρό;») που βρίθουν αγανάκτησης και ειρωνείας, φανερώνει τη συναισθηματική του φόρτιση, θέλοντας να κινητοποιήσει τη σκέψη μας, να μας μεταδώσει την απαξία του για το γένος των αθλητών, οι οποίοι είναι ανίκανοι να υπομείνουν την πείνα, ή να ξεπεράσουν τον πλούτο των γονιών τους διαφυλάσσοντάς τον κι αυξάνοντάς τον. Είναι επίσης ανίκανοι να υπερασπιστούν την πόλη τους, γιατί έχουν μάθει να κρατούν δίσκους και όχι όπλα. Παράλληλα, οι επαναλήψεις ηχηρών κι emphaticών λέξεων (δύσκολα, ανίκανοι) δίνουν έμφαση στο θέμα στο θέμα του και προβάλλουν και την θέση του, ότι είναι ανίκανοι στα δύσκολα! Τέλος, κινητικές και οπτικοακουστικές εικόνες από την τωρινή και μετέπειτα ζωή των αθλητών διατρέχουν όλο το απόσπασμα, όπως η κατάσταση που θα βρεθούν στα γηρατειά τους, η οποία δίνεται εξίσου με μια θαυμάσια αντίθεση και τη χρήση συνυποδηλωτικής λειτουργίας της γλώσσας μέσω μεταφορών και παρομοιώσεων («Λαμπροί στα νιάτα τους, περνοδιαβαίνουν σαν καυχήματα της πόλης. Κι όταν πικρά γεράματα τους πλήξουν, παλιόρουχα τριμμένα καταντούν.») τονίζοντας τη διαφορά σε σχέση με τη νεότητά τους, που τότε όλοι τους δοξάζουν.

Ο Ευριπίδης, μάλλον είχε στο νου του συγκεκριμένους αθλητές και με το σατιρικό, δηκτικό, καταγγελτικό ύφος του τους «καρφώνει»! Προσωπικά, πιστεύω ότι η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση. Όντως πολλοί επώνυμοι αθλητές απ' όλους τους χώρους όταν μεσουραρούν, δοξάζονται, μα έπειτα μένουν στην αφάνεια, ενώ βλέπω διάσημους αθλητές ανά τον κόσμο να κάνουν κακό στον εαυτό τους με ναρκωτικές ουσίες ή να εκλιπαρούν την Πολιτεία για μια βοήθεια για να ζήσουν μετά το τέλος της καριέρας τους. Από την άλλη, αθλητές πρότυπα πρωτοστατούν σε εθελοντισμό, οικολογικά κινήματα, συγκέντρωση ή δωρεά χρημάτων και τροφίμων σε άπορους. Θεωρώ πως η δόξα και η φήμη, απ' όποιον χώρο κι αν προέρχεται – αθλητικό, καλλιτεχνικό, επιστημονικό κτλ. – πρέπει να εδράζεται στην Παιδεία. Έτσι, ακόμα και ο φημισμένος πρωταθλητής, μπορεί να διαπρέψει και στη μετέπειτα ζωή του με λελογισμένη διαχείριση.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Η πολυδιάστατη αξία του αθλητισμού

Ενδεικτικός πρόλογος: Ο αθλητισμός αποτελεί έναν θεσμό που από τα αρχαία ακόμα χρόνια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις ζωές των ατόμων και ευρύτερα των κοινωνιών. Πρόκειται για μια δραστηριότητα που προσφέρει ποικίλα οφέλη στον άνθρωπο και όσο και αν, τουλάχιστον για τους περισσότερους, συνδέεται άμεσα με την σωματική ευεξία και τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης, θα ήταν σοβαρή παράλειψη η αγνόηση της εξαιρετικής του σημασίας σε κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο.

Κύριο μέρος (Ψυχολογικά – Κοινωνικά οφέλη του αθλητισμού)

- Το άτομο συνειδητοποιεί τον ρόλο του και αναλαμβάνει τις ευθύνες που του αναλογούν για την επίτευξη του στόχου, ακόμα και στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ομάδας.
- Ο αθλητισμός αποτελεί μια συνεχή άσκηση συνέπειας, αυτοπειθαρχίας και υπευθυνότητας που καλλιεργεί περαιτέρω τον χαρακτήρα του ατόμου και προάγει τη διάθεση για εξέλιξη και αυτοβελτίωση.
- Διαμορφώνονται σχέσεις φιλίας λόγω των κοινών βιωμάτων και επιδιώξεων, προάγεται η κοινωνική συνύπαρξη και συντροφικότητα.
- Επιτυγχάνεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων και αξιών όπως η συνεργασία, η ανεκτικότητα, ο αλληλοσεβασμός και η ενσυναίσθηση.
- Γίνεται εφικτή η κοινωνική συμπερίληψη ατόμων από όλες τις κοινωνικές ομάδες, μειώνεται ο ρατσισμός και προάγεται η ισότιμη συμμετοχή ακόμα και ατόμων με αναπηρία σε αθλητικά και κοινωνικά δρώμενα (Special Olympics). Αναδεικνύεται με αυτόν τον τρόπο μια κουλτούρα αποδοχής της ετερότητας και της ποικιλομορφίας σε όλα τα επίπεδα.
- Ενισχύεται η θέληση για κοινωνική προσφορά και προωθείται το κίνημα του εθελοντισμού μέσα από τη συμμετοχή απλών ανθρώπων σε αθλητικές διοργανώσεις.
- Αναπτύσσονται ψυχικές αρετές όπως η υπομονή και η επιμονή, που συντελούν στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ατόμου.
- Ο αθλητισμός προσφέρει έντονα συναισθήματα σε κοινό και συμμετέχοντες, αποτελεί μια εξαιρετική επιλογή αξιοποίησης του

ελεύθερου χρόνου για πολλούς ανθρώπους συντελώντας στην ψυχική εκτόνωση από την πίεση της καθημερινότητας και στην πηγαία εκδήλωση συναισθημάτων.

Ενδεικτικός επίλογος: Συνοψίζοντας, γίνεται μάλλον εύκολα αντιληπτό ότι η συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες και η ενασχόληση με διοργανώσεις και δρώμενα αθλητικού περιεχομένου συμβάλλουν στην ενίσχυση της ψυχολογίας των ατόμων αλλά και στην αναβάθμιση της κοινωνικής ζωής και ευρυθμίας. Γι' αυτό και είναι σημαντικό, ο καθένας από εμάς με τον τρόπο του, να εντάξουμε τον αθλητισμό στην καθημερινότητά μας.